

OPINIA
KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA

z dnia 26 czerwca 2019 r.

w przedmiocie rządowego projektu ustawy o kuratorskiej służbie sądowej

Krajowa Rada Sądownictwa, po zapoznaniu się z rządowym projektem ustawy o kuratorskiej służbie sądowej, przekazanym przy piśmie Ministra Sprawiedliwości z 7 czerwca 2019 r. (znak: DLPK-IV-463-2/18), opiniuje go pozytywnie.

Jednocześnie Rada zgłasza poniższe uwagi do poszczególnych artykułów ujętych w opiniowanej ustawie i proponuje wprowadzenie następujących zmian:

1) **art. 5 ust. 3 projektu:** „Prezes sądu okręgowego, przed mianowaniem kuratora zawodowego, zasięga informacji o kandydacie z Krajowego Rejestru Karnego oraz zwraca się do komendanta powiatowego (miejskiego) Policji, właściwego ze względu na miejsce zamieszkania kandydata, o nadesłanie informacji o tej osobie, jeżeli od daty złożenia egzaminu, o którym mowa w ust. 1 pkt 7, minął rok” **proponuje zastąpić brzmieniem:** „Prezes sądu okręgowego, przed mianowaniem kuratora zawodowego, zasięga informacji o kandydacie z Krajowego Rejestru Karnego oraz zwraca się do komendanta powiatowego (miejskiego) Policji, właściwego ze względu na miejsce zamieszkania kandydata, o nadesłanie informacji o tej osobie”.

W ocenie Rady, każdy kandydat niezależnie od daty odbycia aplikacji kuratorskiej i zdania stosownego egzaminu, przed mianowaniem na kuratora zawodowego powinien podlegać sprawdzeniu przez stosowne służby, dzięki czemu da to gwarancję należytego wykonywania przez niego obowiązków. Aktualne natomiast ujęcie normy prawnej wskazuje, że sprawdzeniu będą podlegać jedynie osoby, którym upłynął rok od zdania egzaminu kuratorskiego. Propozycja Krajowej Rady Sądownictwa daje gwarancję stosowania jednolitej procedury sprawdzającej odnośnie do wszystkich kandydatów na kuratorów zawodowych.

2) **art. 9 ust. 4 projektu:** „W przypadku uzyskania negatywnej oceny awansowej, potwierdzonej ponowną taką oceną sporządzoną w okresie nie wcześniej niż po upływie roku i nie dłuższym niż 2 lata od dnia sporządzenia poprzedniej oceny, zwrócenia uwagi lub ukarania karą dyscyplinarną, okres potrzebny do uzyskania wyższego stopnia biegnie od początku odpowiednio od upływu terminu do wniesienia sprzeciwu lub jego rozpoznania, upływu terminu do złożenia zastrzeżenia lub jego rozpoznania albo uprawomocnienia się orzeczenia o ukaraniu karą dyscyplinarną” **proponuje zastąpić**

brzmieniem: „W przypadku uzyskania negatywnej oceny awansowej, potwierdzonej tożsamą oceną, sporządzoną w okresie nie wcześniej niż po upływie roku i nie dłuższym niż 2 lata od dnia sporządzenia uprzedniej oceny negatywnej, zwrócenia uwagi lub uprawomocnienia się orzeczenia o ukaraniu karą dyscyplinarną, okres potrzebny do uzyskania wyższego stopnia biegnie od początku, od daty ich wydania, a w przypadku ukarania karą dyscyplinarną od daty uprawomocnienia”.

W ocenie Rady, ujęte w aktualnym brzmieniu stwierdzenie, że „okres potrzebny do uzyskania wyższego stopnia biegnie od początku odpowiednio od upływu terminu do wniesienia sprzeciwu lub jego rozpoznania, upływu terminu do złożenia zastrzeżenia lub jego rozpoznania” wskazuje wprost, że bez względu na wynik postępowania w zakresie rozpoznania sprzeciwu, czy też złożonego zastrzeżenia kuratorowi odracza się możliwość uzyskania awansu, co jest dalece krzywdzące. Proponowane natomiast przez Krajową Radę Sądownictwa inne brzmienie tej normy prawnej daje gwarancję przeprowadzenia postępowania odwoławczego (aż do jego prawomocnego zakończenia i wydania decyzji rozstrzygającej) bez wstrzymania czasu ubiegania się o awans.

3) **art. 11 ust. 2 projektu:** „Jeżeli kurator zawodowy jest przekonany, że polecenie jest niezgodne z prawem albo zawiera znamiona pomyłki, jest on zobowiązany na piśmie poinformować o tym przełożonego. W razie pisemnego potwierdzenia polecenia jest zobowiązany je wykonać” **proponuje zastąpić brzmieniem:** „Jeżeli kurator zawodowy jest przekonany, że polecenie jest niezgodne z prawem, jest on zobowiązany na piśmie poinformować o tym przełożonego. W razie pisemnego potwierdzenia polecenia jest zobowiązany je wykonać”.

W ocenie Rady, aktualne brzmienie powyższego artykułu zawiera niedookreśloną przesłankę poprzez użycie stwierdzenia „zawiera znamiona pomyłki” i tym samym stwierdzenie to powinno zostać wykreślone.

4) **art. 53 ust. 4 projektu:** „Za przeprowadzenie wywiadu w postępowaniu wykonawczym w sprawie nieobjętej dozorem lub nadzorem prezes sądu rejonowego przyznaje kuratorowi społecznemu ryczałt z tytułu zwrotu kosztów w wysokości 4% kwoty bazowej” **proponuje zastąpić brzmieniem:** „Za przeprowadzenie wywiadu w postępowaniu rozpoznawczym i wykonawczym w sprawie nieobjętej dozorem lub nadzorem prezes sądu rejonowego przyznaje kuratorowi społecznemu ryczałt z tytułu zwrotu kosztów w wysokości 4% kwoty bazowej”.

W kontekście aktualnego brzmienia powyższej normy prawnej Krajowa Rada Sądownictwa zwraca uwagę, iż nie przewiduje ona ryczałtowania wywiadów w postępowaniu

rozpoznawczym. Kuratorzy społeczni wykonując wywiady z tej kategorii, które zlecane są przez sąd opiekuńczy, nie mają zwracanych poniesionych kosztów w trakcie wykonywania czynności. Wskazać przy tym należy, że wywiady te dotyczą zazwyczaj całych rodzin, a co za tym idzie kurator zmuszony jest wykonać wiele czynności celem rzetelnego zebrania informacji (m.in. dotyczy to kontaktu z ośrodkami pomocy społecznej, asystentami rodziny, placówkami szkolnymi i przedszkolnymi, komisariatem policji). Brak unormowania w tym zakresie powoduje, że zdarzają się sytuacje, w których kuratorzy społeczni odmawiają wykonania wywiadu w postępowaniu rozpoznawczym z przyczyn ekonomicznych. Zapropozowane brzmienie tej normy i uwzględnienie w niej postępowania rozpoznawczego da gwarancję uzyskania stosownego wynagrodzenia za świadczoną pracę przez kuratora.

5) **art. 91 ust. 2 pkt 3 projektu:** „obniżenie wynagrodzenia zasadniczego kuratora zawodowego o 5%-50% na okres od 6 miesięcy do 2 lat” **proponuje zastąpić brzmieniem:** „obniżenie wynagrodzenia zasadniczego kuratora zawodowego o 5%-25% na okres od 6 miesięcy do 2 lat”.

W ocenie Rady, aktualne brzmienie powyższego artykułu, tożsamo jak w art. 36 ust. 3 obniża wynagrodzenie kuratora zawodowego i starszego kuratora zawodowego o połowę, a co za tym idzie jego wysokość kształtować się **będzie poniżej minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2019 r.** W ocenie Rady, zasadne zatem jest jego obniżenie na poziomie 5%-25%.

Krajowa Rada Sądownictwa zwraca także uwagę na art. 23 ust. 2. Aktem wykonawczym do powyższej normy prawnej jest rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie wynagrodzeń kuratorów zawodowych i aplikantów kuratorskich z 23 grudnia 2002 r., przy czym w rozporządzeniu tym zostały ujęte jedynie stawki dodatku funkcyjnego (stanowiące załącznik nr 2) dla kuratora okręgowego, zastępcy kuratora okręgowego oraz kierownika zespołu. Mając na uwadze przedłożony do opiniowania projekt ustawy o kuratorskiej służbie sądowej i wprowadzenie w nim instytucji rzecznika dyscyplinarnego, zasadne w ocenie Rady, jest także zwrócenie uwagi na potrzebę dostosowania powyższego rozporządzenia do wprowadzanych zmian.